

Cerkvi vsak vpliv na vzgojo otrok in hoče staršem odzveti vsako pravico do šole. To je najhujše žalje verskega, krščanskega čuta slovenskega ljudstva in Kmečka Zveza z mirom in zmirom protestira zoper ta načrt. Samostojna kmetijska stranka se do današnji dni ni zganila, ni obsodila svobodnoizvoljenega in protiverskega šolskega načrta. Torej je z njim zadovoljna! Zakaj ga ni in ga tudi ne more obsoditi? Zato ne, ker je liberalna. Pač pa imamo izjavi dveh voditeljev Samostojne o tej stvari. Mramolja se je izrazil dne 1. no-

vembra 1919 v Jarenini, da še ni čas za protest proti brezverskemu šolskemu načrtu. Drugi znan agitator Samostojne, Tršan, pa je izjavil, da bo kmet. stranka v državnem zboru glede vere in šole glasovala z večino. Če bo torej večina za to, da se verouk vrže iz šole, bo tudi Samostojna za to. Če bo večina poslancev za to, da se odpravi krščanski zakon in se vpelje civilni zakon in ločitev zakona, bo tudi Samostojna za to glasovala!

Da, krščansko, kmečko ljudstvo: To bo zadnja

in najhujša posledica, če bi prišli v državni zbor poslanci Samostojne kmetijske stranke: Brezverska šola in ločitev zakona! Slovenski liberalci so zahtevali že leta 1906 svobodno, brezversko šolo in so leta 1912 glasovali za ločitev zakona. Za to bodo glasovali tudi poslanci liberalne Samostojne kmetijske stranke, ako pridejo v državni zbor. Krščansko kmečko in slovensko ljudstvo ima dolžnost skrbeti, da se to zgodi!

Delo za naše časnike

1. Kako delajo naši nasprotniki.
Naši nasprotniki, liberalci in socialni demokratje, hočejo Slovenijo kar preplaviti s svojimi časopisi: „Nova doba“, „Plujski list“, „Domovina“, „Jugoslavija“, „Mariborski delavec“, „Ljudski glas“ in drugi. Sami novi naslovi, ki jih pred in med vojsko nismo poznali. A le obleka je nova. Volk pa je stari, protikrščanski. Nasprotniki krščanstva predobro vedo, kako moč in vpliv ima časopisje! Saj bere časopise vsak človek, izobraženec, rokodelc, kmet in delavec! Jud Mozes Montefiore je rekel pred 80 leti: „Kaj govorite; dokler nimamo v rokah tiska, je vse kar pravite, zastenj. Dokler mi judje nimamo v lasti časopisov, da omamljamo svet in ga varamo, ne dosežemo ničesar. Tisk napravlja javno mnenje, ga spreminja kakor hoče, vpliva na volitve, urejuje vse delovanje“. Pariški jud Kremje je govoril: „Vse je závisno od pouka v časopisju. Torej skušajmo na vsak način, da si časopisje prilastimo, potem bo vse naše.“ In res, judje imajo dandanes v rokah svetovno časopisje.

Pri nas na Slovenskem se hočejo po judovskem navodilu in načinu polastiti tiska liberalci in socialni demokratje. Pokupiti hočejo kar največ tiskarn. Liberalci so kupili pred kratkim v Ljubljani Bambergov tiskarno in jo prekrstili v „Stampo“; v Mariboru so dobili v roke Rabitschevo in Kralikovo tiskarno. Socialni demokratje pa so v Mariboru kupili Mostböckovo tiskarno. Vse štiri tiskarne so bile neznanstveno drage. A žrtvovali so, vedoč: kdor ima tiskarno, ima časopisje, kdor ima časopisje, dobi sčasoma v oblast ljudstvo. To je posebno važno zdaj, ko ljudstvo sodeluje ali pravzaprav: bi moralo sodelovati pri vladanju države. Omenim samo, kako so hoteli nasprotniki ljudstvo pridobiti za protiverski šolski načrt. S kako besnostjo se je zaganjala liberalna celjska „Nova doba“ v slovenske samostanske in duhov-

niške šole in zavode, ki jih je imenovala „črna roka“. S tem je hotel ta list samo podpirati novi, in ljudstvo pridobiti za proticerkveni šolski načrt, ki določa, da naj bodo vsa učiteljska državna, ter hoče s tem za tretji samostanska učiteljska. Socialdemokratski „Naprej“ pa je prinašal celih 14 dni proticerkvene članke, ki naj bi ljudstvu vbrili v glavo, da je Cerkev sovražnica izobrazbe in da torej novi šolski načrt prav stori, če Cerkev vrže iz šole. Tako so hoteli protikrščanski listi ljudstvo odvrniti, da ne bi protestiralo proti šolskemu načrtu. — V kratkem pridejo volitve. Od volitev bo závislo, kdo bo vladal našo državo in kako jo bodo vladali: ali po krščanskih načelih ali na brezverskih liberalnih in socialističnih naukih. Ob volitvah se bo najbolj pokazala moč časopisja. Ljudje bodo volili tako, kakor jim bo narekoval časnik, ki ga berejo. Zato naši nasprotniki toliko žrtvujejo za svoj tisk, zato ga s tako vztrajnostjo in vsilnostjo širijo med naše ljudstvo in z njim svoje krive, protikrščanske nazore.

2. In mi naj držimo roke križem?

Ali naj mi, ki prisegamo na krščanska načela, držimo roke križem? Ali res naj velja tudi za nas, „da so otroci tega sveta modrejši ko otroci luči?“ Naša sveta dolžnost je, da z vso vnemo delamo za krščanske liste: „Gospodar“, „Straža“, „Domoljub“, „Slovenec“ i. dr. Kajti le s tem se moremo uspešno bojevati proti nasprotnim listom, da širimo naše časnike! Papež Leon XIII. je leta 1886 pisal ogrskim katolicanom: „Širite dobre spise, ki zagovarjajo resnice in vzpodbujajo k čednosnemu življenju.“ Slavni škof Ketteler je rekel: „Kdor nima dandanes nikakega smisla za katoliško časopisje, se ne more imenovati dober katoličan!“ Papež Pij X. je sprejel katoliškega časnikarja. Blagoslovil mu je časnikarsko pero ter mu ga potem dal nazaj rekoč: „Ni bolj plemenitega misijona, kakor je časnikarski. Blagoslovim to znamenje vašega poklica. Moji predniki so blagoslovljali meče in oružje krščanskim vojakom, jaz smatram za važnejše, da kličem blagoslova na pero katoliškega časnikarja.“ Tako važnost polagajo naši cerkveni poglavarji na časopisje!

3. Širjenje naših listov bodi organizirano!
Možje, žene, mladeniči, dekleta! Izobraževalna društva, Dekliške zveze, Marijine družbe, Orli, zapupniki Kmečkih Zvez! Vsi, ki čutate krščansko, vrzite se zdaj ob Novem letu s svetim navdušenjem na razširjanje našega časopisja, zlasti „Gospodarja“ in „Straže“. A delo za naše liste bodi organizirano! V vsaki župniji se naj razdeli delo za razširjanje naših časnikov po vseh ali krajih. Orel ali Dekliška zveza ali Marijina družba ali Izobraževalno društvo dolžni za vsako vas ali kraj enega, ki nabira naročnike. Ni pa dovolj, da tisti samo agitira, ampak naj obenem pobere od novih naročnikov naročnino, si zapíše njih naslove in pošlje nabrano skupno svoto in naslove naročnikov upravništvu „Slov. Gospodarja“, oz. „Straže“ v Maribor. Tiskarna sv. Cirila. Lahko tudi vsi nabiralec ene župnije izročijo naročnino in svoto vseh naročnikov enemu, n. pr. blagajniku društva in ta potem pošlje za vse nove naročnike cele župnije na upravništvo lista. Kjer je ustanovljena in organizirana Kmečka zveza, naj zapupniki Kmečke zveze na zgoraj popisani način nabirajo naročnike! Tako se naj kar najhitreje organizira delo za naše liste po vseh župnijah! Kjer si eden sam ne more naročiti lista, naj si jih naroči po dva ali trije skup!

Delo za razširjanje naših listov je apostolsko delo. Ob volitvah, pri zakonodaji, pri vladanju naše države, pri vzgoji otrok, v pravem in verskem življenju našega ljudstva, vsepovsod se bo poznalo, ali in koliko se je delalo za katoliško časopisje!

Naša ljudska šola.

(Iz kmetijskih krogov.)

„Učiteljski Tovariš“ se je začel prav živo zanimati za predloge Kmečkih Zvez glede ljudskega šolstva. V svoji površnosti pa niti ne utegne prosoditi teh stvarnih predlogov, ampak jih imenuje podlo gonjo zoper šolstvo in učiteljstvo.

Mi smo mnenja, da je treba to ljudsko zanimanje za osnovno šolo le pozdraviti, ker doslej tega zanimanja ni bilo opaziti. Pomislimo, kako malo je bilo dosedaj med ljudstvom smisla za šolo! Kako mu ga je pošiljal otroka v šolo največ zato, da bi se naučil — „nekaj nemščine“, ali k večjemu iz strahu pred kaznijo. Da ni imela ljudska šola doslej več privlačne sile, ni krivo učiteljstvo, ampak vzrok je njen ponesrečen ustroj.

Vsaka šola ima namen, da izobrazí učenca za njegov stan. Tedaj se mora tudi ljudska šola zlasti v višjih razredih ozirati na to, da se bo kmetijski otrok izobrazil v njej za svoj bodoči poklic.

Ali je pa temu ustrezala dosedaj naša ljudska šola? Zalibog da ne. Koliko abstraktnih pojmov se je vtepalu otroku v glavo iz geometrije, fizike, slovnice itd. In potem še druge šolske zanimivosti! Vedno se sem smojal kot otrok, kadar so razgrnili pred nas — „slep“ zemljevid in so pričeli po njem loviti — „slepe miši.“ Vse to, da se je potratil čas in prebil božji dan. Kakor da bi ne bilo drugih predmetov, za kate-

re bi se dal ta zlati čas bolje obrniti! Koliko se je pa naša ljudska šola menila za kmetijstvo, vinogradništvo, sadjerejo, čebelorejo itd.? Niti osnovnih pojmov ni nudila otroku in vendar bi vse to zanimalo vsakega, še tako lenega in nenadarnega našega otroka!

Seveda, za te predmete so druge šole, strokovne. Gotovo. Pa kje so te šole? Mogoče v vsakem okraju ena? To bi še šlo. Toda tu nimaš druge izbire, ali pošlješ otroka za vinogradstvo v Maribor, za poljedelstvo v St. Jur ali Novo Mesto, za gospodinjstvo pa v Ljubljano; in tam se naj otrok še par let tega uči, kar bi mu morala nuditi domača šola.

In pogledimo statistiko, pa se bomo čudili, kako malo kmetijskih fantov in deklet obiskuje te šole. Tu intam kdo iz premožnejše hiše, za večino drugih, u-božnejših, so te šole nepristopne, četudi so za vsakega krvavo potrebne.

Zato pridemo nazaj na ljudsko šolo, ki je kmetškemu človeku najbližji učni zavod, in zahtevamo od nje, da nadomesti učencu vsaj deloma tudi gospodarske strokovne šole. Kmetijski učenec naj v domači šoli zve za vse potrebno, kar se v teh šolah poučuje. In tu omenimo načrt Kmečke Zveze iz Cerkelj, ki predlaga, naj bi se od 11. do 14. leta v prvi vrsti učili v šoli predmeti, prikrojeni stanovski izobrazbi (polje-

delstvo, zadružništvo, sadjereja itd.). Ta poduk bi pa morali v zimskem času obiskovati tudi otroci od 14.—16. leta, razven seveda tistih, ki so staršem doma neobhodno potrebni.

Tako bi ljudska šola res ustrezala najhujšim potrebam kmečkega prebivalstva in imelo bi ljudstvo za njo tudi več zanimanja in veselja.

Seveda bi se na takih šolah zahtevalo od učitelja nekaj več kakor doslej, in tudi delo bi bilo težje; pa to delo bi bilo plodonosno, občekoristno. Pri izstopu učencev iz šole bi imel učitelj ponosno zavest, da jih je vzgojil za življenje.

Vzgoja za življenje, to bodi cilj ljudske šole! Naš novi načrt za narodne šole, ki ga je izdelal Prosvetni odbor v Beogradu, žalibog temu namenu ne ustreza, zato ga v tej obliki v mirno vestjo odklanjamo. Kot smoter narodnih šol stavi ta načrt zlasti to, da širijo med narodom pismenost in prosveto. Kaj pa je ljudska prosveta? Samo blesteča fraza je in ostane, ako ne nudi ljudstvu tudi stanovske izobrazbe. A ravno tej ne daje novi načrt tistega mesta v šoli, kakor bi bilo za ljudstvo potrebno.

Zato povzdignemo v imenu kmečkega ljudstva svoj glas: Dajte nam ljudskih šol, ki bodo odgovarjale vsem potrebam ljudstva, pa se bo povzdignila ljudska kultura, pa tudi ljudsko blagostanje. A. P.

Kmet in draginja.

Na Francoskem se kuje iz 1 kg zlata 3100 frankov, na Nemškem pa iz 1 kg zlata 2511 mark. Potemtakem dobimo: 2952 kron — 3100 frankov — 2511 mark. Ena krona je torej več vredna kakor 1 frank, a manj kakor 1 marka.

2. Banke in papirnatí denar.

Vendar pa v nobeni državi ne ostane zlato v prometu, kajti pretežno je, da bi se velike svote mogle plačevati v zlatu, tudi prenevarno, tudi bi se zlatu preveč obrabilo.

Zato se nahajajo v vseh državah banke, katere imajo zlato v svojih zalogah, a izdajajo posebne nakaznice, v katerih jamčijo, da dobi vsak prinosec dotične nakaznice na zahtevo ono svoto v zlatu, na katero se glasi nakaznica. V Avstro-Ogrski je prevzela ta posel Avstro-Ogrska banka in izdajala je papirje, naš papirnatí denar. Na vsakem takem papirju je še sodaj natisnjeno in podpisano od Avstro-Ogrske banke, da izplača na zahtevo pri svojih blagajnah na Dunaju in v Budimpešti za vsak bankovec ono svoto, ki jo izkazuje bankovec, in sicer v zakonitem kovinstem denarju; tak denar pa je od leta 1892 dalje zlato. Seveda je banka morala imeti za bankovec primerno kritje deloma v zlatu, deloma v drugih vrednostih, tako, da je lahko vsak čas zamenjala papir za zlato.

Pred vojno se je tudi lahko povsod dobilo za papir toliko denarja v zlatu, kakor je kazal bankovec in ker so bili bankovci bolj priročni, se je splošno rajše jemalo papirnaté bankovce, kakor pa zlato.

Z izbruhom vojske se je položaj temeljito izpremenil. Država je hitro nakupovala v inozemstvu rane potrebščine. Inozemstvo pa ni več zaupalo banki in državi, da bodeda mogli za papirnaté bankovce plačevati zlato in zahtevalo je plačilo v zlatu. Ker država ni imela zlata, ga je odvzela Avstro-Ogrski banki in žnjim plačala razne nabave, zato je pa banki prepovedala, izplačevati za bankovce zlato. Država je pa potrebovala veliko denarja tudi v notranjosti, stroški za vojaštvo, za podporo vpoklicanih itd. so se množili. Preskrbela si je potrebna sredstva na ta način, da je banki zaukazala, naj tiska toliko več bankovcev. Na ta način je torej šlo pokritje za stare bankovce v inozemstvo, a po vrh tega se je izdala velika množina bankovcev brez pokritja. Ob razpadu države se je cenilo število takih bankovcev na 54 milijard.

Na ta način se je izpremenila zlata valuta v papirnató valuto, denar je postal papir. Ker ni bilo pokritja za ta papir, se je sprejemal le radi tega, ker je država tako zaukazala. Država pa lahko kaj takega zaukaže le svojim lastnim državljanom, državna oblast ne sega preko njenih mej. Cisto naravno, da

Draginja raste od dne ds dne — in mnogo jih je, posebno med de avei in meščani, ki trde, da je kmet kriv draginje, čes, da on zahteva za svoje pridelke pretirane cene. Potrebno je, da smo si v tem na čistem in zato naj služijo sledeče vrstice:

1. Zlato merilo vrednosti.

Ali je kakšna stvar draga ali po ceni, to moramo določiti še le tedaj, če primerjamo eno stvar z drugo. Kot splošno merilo za vrednost nam služi denar. Kot denar nam pa lahko služijo najrazličnejše stvari. Denar je lahko vsaka stvar, katero določi država, da se more kot denar sprejemati. Najdemo država, v katerih služi kot denar živina, v drugih zopet steklo v tretji zopet biseri, tudi sol itd. V vseh modernih državah, ki so udeležene na svetovni trgovini, se je uvedlo kot denar zlato, in tako je postalo zlato splošno merilo za vrednost posameznih stvari. Tako je tudi bivša Avstro-Ogrska leta 1892 vzela za podlago svojnemu denarnemu sistemu zlato in določila, da se mora iz 1 kg čistega zlata kovati 2953 K.

Vrednost zlata je po celem svetu, v kolikor pride v poštev mednarodna trgovina, enaka. Če torej hočemo primerjati vrednost avstrijskih zlatnikov z drugim denarjem, moramo vedeti, koliko zlatnikov svojega denarja, kuje druga država iz 1 kg. jednako čistega zlata.

inozemstvo takega denarja ne sprejema za jednako veljavnega, kajti papir ni zlato. Sprejema ga le v toliko, v kolikor ima upanje, da se ga bode lahko zopet iznebiti prinakupi blaga v državi, ki je papirna denar izdala. Tako upanje je pa tem večje, čim solidnejše je gospodarstvo države. Mnogo vplivajo tudi politične razmere. Nikdar se ga pa ne sprejema kot enakovrednega, plača se ga po kurzu, ki se vedno spreminja.

Med svetovno vojno je kurz naše krone padal in se dvigal in se spreminjal, kakor je pač bil položaj na bojišču. Julija 1918 je znašalo razmerje s francoskim približno eno tretjino. Silno naglo je pa začel kurz padati, ko se je začela naša fronta krhati. Inozemstvo je uvidelo, da država, ki je izdala papirnati denar, papirja ne bode mogla kriti. Se hujše je bilo po razpadu države, in sedaj se mora plačati za eden frank 20 K in še več, dočim se je pred vojsko plačalo za eden frank 94 vinarjev. Inozemstvo torej plačuje za našo krono 7 vinarjev.

3. Gospodarski kurz krone.

V lastni državi kurz ni jednako padal, krona je obdržala tu svoj gospodarski kurz. Gospodarski kurz naše krone se vidi najbolje tedaj, če primerjamo kupno moč naše krone pri nas s kupno močjo franka na Francoskem. Pri tem vidimo, da stanejo one stvari, ki jih sami pridelujemo, pri nas toliko kron, kakor na Francoskem frankov. Glede teh stvari je torej gospodarski kurz kroge pri nas enak gospodarskem kurzu franka na Francoskem.

Tako je na primer junija meseca 1919 stalo jedro jajce v Parizu 1 frank, pri nas pa 1 krono. Kilo mesa 12 frankov, pri nas 12 kron, pšenica kg pri nas ob času žetve 2 kroni, na Francoskem 1½ do 1¼ franka. Popolnoma drugače so pa razmere pri stvarih, ki jih mi tukaj ne pridelujemo. 1 meter sukna stane na Francoskem 10 frankov. Ako hočem sukno plačati z našimi kronami, potem moram dati mednarodno vrednost naše krone, ta pa znaša 1 frank = 20 K torej 10 frankov 200 K. Vsled tega moram plačati že na Francoskem 1 meter sukna, katerega bi bil lahko poplačal obilo z 10 kg pšenice, s svoto 200 kron. K tej svoti pridejo še potem stroški prevoza in dobiček trgovca, eventualno tudi colnina, tako, da stane 1 meter sukna, ki bi ga dobil na Francoskem za 10 kilogramov pšenice, pri nas 300 do 400 K. Meso se pri nas plačuje po 8 do 10 kron žive teže pri živini. Ako se mi posreči govedo spraviti na Francosko, dobim tam 8 do 10 frankov za kg, t. j. 160 do 200 kron. Jajce stane pri nas 2 kroni, če se mi posreči spraviti jajce v Ameriko, dobim za jajce 1 dolar, dolar je pa vreden sedaj preko 100 kron.

4. Kmetijski pridelki in mednarodna vrednost.

Iz tega sledi, da kmet dobi za svoje pridelke komaj desetinno mednarodno vrednosti, da pa mora plačati za vse, kar mu doma ne priraste, dvojno mednarodno vrednost. V naši državi prideluje za izvoz edino kmet — in ravno ta najvažnejši stan mora priti na beraško paleto, ako se ne bode poskrbelo, da

dobi tudi kmet za svoje pridelke mednarodno vrednost.

Ta pa je najmanj desetkrat večja kakor je cena, ki jo danes dobiva kmet za svoje pridelke.

Vidi se torej, kako neutemeljena je trditev, da je kmet kriv draginje, vidi se pa tudi, kako slepe so oblasti, ki zaplenjujejo kmetom tlanino, ker je prodajajo 1 kg za 40 kron, ko znaša mednarodna vrednost najmanj 400 kron!

5. Trговец in kmetijski pridelki.

V tej zvezi nam je odgovoriti še na vprašanje: kdo ima korist od teh razmer? Odgovor je lahek: Trговец, ki prodaja naše pridelke v inozemstvo. Tak trговец, navadno združen v raznih bankah, kupuje pri nas naše pridelke v našem denarju po gospodarskem kurzu krone, proda pa te pridelke za tuj denar, ki ima dvajsetkratno višjo mednarodno vrednost. Kakor smo že zgoraj dokazali, ima trговец pri 1 kg žita, ki ga pri nas kupi za 2 kroni, čistega dobička odbivši vse stroške vsaj 10 kron, pri mesu pa celo 160 do 200 kron, pri 1 jajcu do 16 kron itd. Za to pa vidimo, da so banke tekom enega leta zaslužile ogromne svote denarja, tako da bodo postale g omejene gospodarice na denarnem trgu, — seveda v škodo ogromni večini pridelujočih slojev.

Take razmere ne morejo dolgo trajati, ker trpi s tem tudi država. Sprememile se pa bodo le tedaj, se uredi vrednost našega denarja, t. j. če se uredi valuta. O tem pa bomo razpravljali v posebnem članku.

Politični pregled.

Jugoslavija.

Prestolonaslednik Aleksander je podaljšal svoje bivanje na Francoskem za 10 dni.

Med Jugoslavijo in Avstrijo je podpisal naš minister za šume in rude g. Anton Krstan na Dunaju novo trgovsko pogodbo.

Povsej Jugoslaviji se bo otvoril v kratkem poštnohranilnični in čekovni promet. Tozadevni zakon je že izdelan in bo predložen v potrditev.

Med Jugoslavijo in Nemčijo se bo zopet vpostavljal redni trgovski promet in obnovila trgovska pogodba med obema državama.

Čudno je, da zamorejo sploh vladati v Beogradu, ker se mudi na poovanju kar devet naših ministrov.

Po celi Jugoslaviji se bodo vršile občinske volitve koncem januarja 1920.

V Avstrijo, Čehoslovaško in Grčijo izvažajo Jugoslavija žito po tihem. Tudi francoska vlada namerava pri nas kupiti 50.000 ton žita, 100.000 ton koruze in 10.000 ton ovsu. Marca in aprila bi se naj že začelo z odposiljativjo te žitne nabave v Francijo.

Italija.

Italijanska vlada se pogaja z D'Annunzijem, da bi zapustil mirnim potom Reko s svojimi prostovoljci. Tozadevna pogajanja se bližajo v zatrdilih v listih koncu. Vladni zahtevi, da na ostavi D'Annunzio Reko, je pritegnila tudi pretežna večina reškega prebivalstva pri ljudskem glasovanju proti D'Annunziju. Ako bo zapustil D'Annunzio Reko, jo bodo zasedle čete italijanske vlade. V Parizu zahtevajo, da ustavi in prepere Italija na vsak način D'Annunzijevo prodiranje po Dalmaciji. Ker se tega ukaza iz Pariza italijanska vlada dosedaj ni izpolnila, je odložil italijanski ministrski predsednik Nitš svoje potovanje v Pariz.

Italijanska vlada bo predložila zakon, potem katerega ne bo več odločeval o vojski in miru kralj, ampak parlament.

Italijanski socialisti se pogujejo za žensko volilno pravico.

Avstrija.

Na Dunaj dospel ententina komisija, ki bo nadzirovala izvedbo saintgermanske mirovne pogodbe v Avstriji.

V Građu in po nemškem Stajerskem staja jejo novo liberalno ljudsko stranko, ki se bo potegovala za priklopitev Avstrije k Nemčiji.

Francoska.

Listi poročajo, da bo izvoljen predsednikom francoske republike Clemenceau. Ministrski predsednik bi naj postal Millerand, Poincaré, sedanji predsednik, bi pa naj prevzel finančno ministrstvo.

Kakor povsod po Evropi, vlada tudi v Parizu veliko pomanjkanje premoga. Radi pomanjkanja premoga se bo omejila razsvetljava pariškega mesta.

Nemčija.

Razdelitev nemških kolonij. Nemška južozapadna Afrika bi naj pripadala Angliji in tudi otočje Nauru v Tihem Oceanu. Nemški del otočja Samoa se prideli Novi Zelandiji. Nemški del Nove Gvineje in Bismarokov arhipel Avstraliji. Maršalsko, Karolinsko in Mariansko otočje pripade Japonski.

Rusija.

V petrograjski sovjet je bilo izvoljenih 641 poslancev, med temi 532 komunistov.

V ruskem vjetniškem taborišču Saborovsk je izbruhnil upor nemških in avstrijskih vojni vjetnikov.

Med Estonci in rusko boljševiško armado je izbruhnila in se razvila velika bitka. Boljševiška armada je prebila estonsko fronto. Izgube na obeh straneh presega 20.000 mož.

General Denjikin je izgubil poveljništvo nad protiboljševiško armado. Njegovo mesto bo zavzel general Wrangel, ki bi naj začel novo ofenzivo proti boljševikom. Poljaki se bojijo boljševiških vojni sil, katere nameravajo nameriti boljševiki spomladi proti Poljski.

Kmetska Zveza.

Shodi Kmečke Zveze se vršijo v nedeljo dne 4. januarja po rani sv. maši v St. Jurju ob juž. žel. v Katoliškem domu, v Negovi in v Smartinu na Pehorju.

Izobraževalni tečaj priredi Kmečka Zveza dne 7. januarja v Starem trgu in stari šoli za slovenjgraški okraj. Vsaka župnija naj pošlje na tečaj kolikor mogoče veliko število mož in mladeničev. Začetek tečaja ob 9. uri. Predavajo govorniki iz Maribora.

Krajevni odbori Kmečke Zveze so se ustanovili zadnji čas za te-le župnije: Sv. Barbara v Slov. gor., Sv. Arjeta ob Pesnici, Selnica, Cirkovec, S. Janž na Dravskem polju, Slivnica pri Fram, Cadram, Loče, Zreče, Ziče, Sv. Bollenk na Kogu, Sv. Jakob v Slov. gor., Svečina, Sv. Jurij ob Pesnici, Sp. Sv. Kuugota, Sv. Rupert v Slov. gor., Sv. Trojica, Sv. Benedikt, Sv. Ana v Slov. gor., Sv. Bollenk v Slov. gor., M. Sežna, Sv. Anton v Slov. gor., Sv. Jurij ob Se., Kapela, Brezno, Remšnik, Limbuš, Tezno, Ruše, Radvanje, Pobrežje, Sv. Lovrenc na Pohorju, Smarje, Ponikva, Hajdin, Sv. Urban, Vurberg, Sv. Andraž v Slov. gor., Sv. Lovrenc v Slov. gor., Sv. Marko, Sv. Marjeta niže Ptuj, Rogatec, Sv. Križ pri Sl., Zetale, Stoperce, Ribnica, Sv. Anton na Pohorju, Zavrč, Leskovec, Sv. Trojica v Halozah, Sv. Vid pri Ptuj, Videm, Brežice, Rajhenburg, Sevnica, Pišce, Bizeljsko, Dobava, Sromlje, Kapela, Arčice, Koprivnica, Zdsle, Slov. Bistrica, Gornja Poljskava, Spodnja Poljskava, Crešnjevec, Majšperg, Poljčane, Tinje.

Krajevni odbori Kmečke Zveze — resno na dele! Skoro v vsaki župniji že imamo krajevni odbor Kmečke Zveze. A od nekaterih teh odborov ne dobimo nobenega nlasu. Pozivamo vse odbore, naj takoj za prvo nedeljo skličejo odbore seje in naj napravijo načrt za delo v novem letu. — Tajništvo Kmečke Zveze v Mariboru.

Razdelite si delo! Pri sejah krajevnih odborov Kmečkih Zvez si razdelite odborniki in zapniki med seboj delo. 1. Vsak odbornik, oziroma zapnik naj dobi dodeljen svoj delokrog, kjer bo zbiral ude in prispevke; 2. odborniki si naj med seboj pomenijo, kateri bo vsako nedeljo in praznik pri cerkvi (v Citalnici ali kake drugi hiši) zbiral pritožbe naših somišljenikov proti nepravilno predpisanim davkom; 3. pomenite se glede shodov v posameznih vaseh in občinah.

Vzganjajte si doma govornike! V sejah krajevnih odborov Kmečkih Zvez si določite in izberite domače govornike. Bolj izobraženi odborniki naj dajo domačinom govornikom navodila za govore.

Stetje naših pristašev. Nujno pozivamo voditelje krajevnih organizacij Kmečke Zveze, naj do 20. januarja 1920 seštejejo in popišejo po vseh župnijah oziroma občinah vse ude Kmečke Zveze. Ob tej priliki poberite udmino za Kmečko Zvezo za leto 1920. Prepis seznama tega štetja pošljite sigurno do 20. januarja tajništvu Kmečke Zveze v Mariboru. Kot ude Kmečke Zveze se šteje vsak možki in ženski državljan, ki je dopolnil 21. leto. Na delo!

Koledar Kmečke Zveze se uaroča v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Stane 4 K 30 vin. s poštnino vred. Denar se naj pošlje najprej po pošti nakaznici.

Slovenoi, širite naše liste!

Gospodarske novice.

O konje in živinoreji.

Gliste pri konjih.

Včasih se zaredi v konju velika množina glist. Našeli so jih v enem konju do 1000 pritepenk. Konjske gliste so belorumenkaste, okrogle in na koncih nekoliko ožje. Zležajo se iz jajčec, ki pridejo z blatom iz glistavega konja. Ta jajčeca in njihove zarodke požro konji s krmo in vodo, iz teh se porodijo v konjskih črevah zopet gliste. Posamezne gliste konju ne škodujejo, a množina je vsekakor nevarna zdravju in življenju. Gliste, oziroma njihovi iztrebki jemljejo tak, motijo prebavljanje, povzročajo koliko, vnetje črev, drisko, zaprtje, neprebavnost in hiranje. Da je konj glistav, o tem se lahko prepričamo šele tedaj, ako se gliste pomešane s konjskim odpadkom. Domača zdravila proti glistam so: voda ali mleko, v katerem se je kuhala česen, bučno seme, divji kostanj, pelinov čaj, voznik in korenje. Gliste se odpravljajo tudi tako: 15—20 gramov bljuvne soli raztopi dodobra v ½ litra vode in to raztopino vlij v ¼ skafa pitne vode. Za žrebeta je dosti 4—8 gramov bljuvne soli. To pijačo ponudi žejnemu konju. Ko je to popil, mu ne daj pol dneva nič jesti. Potem napravi iz 30—40 gramov lopatike (aloje), malo moke in koščeka mila, kakor orbi vlikega, in vode testo. Ta svitek daj konju, da ga poje. Bljuvna sol pomori gliste, a lopatika jih požene iz črev. V debelem konjskem črevu živi še neka druga, približno 2% cm dolga glistica, ki pa ne napravi drugačih nepravil, kakor srbečico jabolka (konec črevesa), vsled česar se konj na tem mestu in na repu večkrat drgne. To glistico preženemo tako, kakor veliko, a vrhu tega še izbrizgavamo čreva s česnovno vodo.

Zakaj postane govedo vampasto?

Ko se začne pokladati kravam trava, seno v kratkem poide, seči je treba včasih po starem senu, da se ga pomeša med travo. Tudi še neodstavljena teleta se na mleku prikrajša in se jim potem poklada trava. Vsak živinorejec skuša dobiti po leti od krav kolikor mogoče veliko mleka; zato ga utrta teletom, če je le mogoče. Da bi teleta vsled tega prevel ne shušala, jim poklada mnogo trave. Ugaja mu, ko vidi, kako hlastno požira tele travo, toda ne spomni se, da bi dal teletom vsaj nekaj oblobe, napravljene iz ovsene ali pa iz lanene moke ali kake druge bolj tečne klaje. Vampasta postanejo taka teleta, ki pridejo na svet po novem letu in ki jih držimo pozneje v hlevu. Vampasto pa ge postane tele, ako je potem, ko ga smo odstavili, že precej časa žrlo seno in hodilo po tem na pašo, posebno pa ob koncu zime. Ako se prvim odtrga mnogo mleka in se poklada potem izključno le trava, posebno pa še trda in morda celo mokra trava, pa nič tečne klaje, in se jih drži le v hlevu, postanejo na vsak način trebušnata. Takim teletom, če se žro iz visokih jasli, se hrbtnica navadno zleknje in rebra mu upadejo, kajti ogromna množina neprebavljene in težke klaje vleče hrbtnico k tlom. Takemu teletu stoji dlaka pokonci ali se ježi, život se pretegne, žival je mršava. Ceprav se poklada teletu trava v obilici, vendar taka krma ne zaleže, ker ni dovolj tečna. Žival le živetari in iz takega teleta ne postane nikdar lepa živina. Teleta, ki so na paši, žro sicer tudi le travo, a bila so pravilno odstavljena, preden so šla na pašo. Teleta, ki so na paši, žro le kratko, lahko prebavljivo travo in še to polagoma, in v mali množini. Kdor ne more spuščati poleti telet na pašo, naj jih dobro napaja z mlekom in ko jih hoče odstaviti, naj napravi oplodo iz ovsene ali pa lanene moke in naj ji prilije mleka. Priučij naj teleta polagoma tudi na zdrobljen, suh oves. Sena daj jim (drugače) mnogo, kajti ni se ti treba bati, da bi se tele preobjedlo. Seno bodi dobro in tečno, a poklada naj se v malih množinah, a večkrat. Vsak posestnik naj poskrbi že med letom, da bo imel v shrambi dovolj starega sena, da ga bo imel za celo poletje. Če je zunaj toplo in če preveč ne dežuje istr niso muhe